

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4352-25/2021. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-28/2020.)

Érintett szervek:

- *B. város Rendőr-főkapitányság * kerületi Rendőrkapitányság*

2021.

Az eljárás megindítása

*Panaszos*¹ (a továbbiakban: panaszos) 2020. február 2-án panaszt terjesztett elő a Független Rendészeti Panasztestületnél a vele szemben 2020. január 30-án foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos beadványában sérelmezte az intézkedés tényét, továbbá, hogy az intézkedő rendőrök nem jelölték meg a bejelentő személyét.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92.§-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az Országgyűlés a *Kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvénnyel az alapvető jogok biztosának hatáskörébe utalta a rendészeti panaszok kivizsgálásának lehetőségét. Ennek megfelelően immár e kifejezetten hatósági eljáráshoz kapcsolódó, azt kiegészítő ombudsmani típusú vizsgálat is az alapvető jogok biztosának feladata. Emiatt a Független Rendészeti Panasztestületnél megindult eljárás kivizsgálás végett átkerült az alapvető jogok biztosához.*

A panaszos beadványában kérte, hogy töröljék el a vele szemben kiszabott pénzbírságot, azonban erre az Rtv. 92. §-a szerinti rendőrségi panasz eljárás keretében nincs lehetőség.

Az érintett alapvető jogok

- A tisztességes eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye [a továbbiakban: Alaptörvény]
- Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-ei (EU) 2016/679 Rendelete [a továbbiakban: GDPR]
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.]
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [a továbbiakban: Infotv.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

¹ Az Ajbt 39/L§ (1) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint 2020. január 30-án 5 óra 43 perc körül a B. város Rendőr-főkapitányság *. kerületi Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) rendőrei intézkedést kezdeményeztek a panaszos lakcímén, mivel állításuk szerint kalapácsolásról kaptak bejelentést.

A rendőrök a panaszos többszöri kérdésére sem tudták megjelölni a bejelentő személyét. A panaszos szerint a rendőrök nem mondtak neki igazat, mivel bizonyosan beszélniük kellett a bejelentővel ahhoz, hogy megtalálják a lakást, mivel az ajtón nincs házszám.

A panaszos állítása szerint a rendőrök indokolatlanul zargatták, felverték álmából. Véleménye szerint sérült a részrehajlásmentes intézkedés követelménye, illetve a rendőrök nem adták meg neki a szükséges felvilágosítást.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a BRFK-tól a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A bejelentés hanganyagának megküldésére nincs lehetőség, mert a Tevékenység-irányítási Központba (a továbbiakban: TIK) érkező telefonos bejelentések hanganyagait 30 nap után törlik.

2) Az intézkedő rendőrök jelentései szerint:

A TIK utasítására 2020. január 30-án a hajnali órákban bejelentés érkezett, miszerint a panaszos lakásából „kalapácsolás” hangja hallatszik, a bejelentő nem tud tőle pihenni, zavarja a bejelentőt. Az intézkedő rendőrök kiérkeztek a helyszínre, ahol észlelték, hogy nincs minden lakás ajtaján feltüntetve a házszám, azonban a panaszos szomszédjának ajtaján szerepel házszám, így meg tudták állapítani, hogy melyik a panaszos lakása.

A lépcsőházban hallható volt valamiféle „kopácsolás”, azonban azt nem tudták megállapítani a rendőrök, hogy a panaszos lakásából hallható-e.

Az intézkedés során a panaszost tájékoztatták, hogy „a lépcsőházból tettek bejelentést arról, hogy hangos kalapácsolás hallatszik, ezért nem tudnak pihenni a zajtól”. A panaszos a tájékoztatást követően megkérdezte, hogy ki adta azt az utasítást, hogy őt hajnalban zavarják, illetve, hogy mondják meg neki név szerint, hogy ki volt a bejelentő. A rendőrök elmondták a panaszosnak, hogy a TIK utasítására jelentek meg a lakásánál, azonban a bejelentőt név szerint nem jelölték meg, adatvédelmi okokból.

3) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

I. Az ügy érdemében

A panaszos beadványában sérelmezte az intézkedés tényét, továbbá, hogy az intézkedő rendőrök nem jelölték meg a bejelentő személyét.

1. Elsőként azt értékeltem, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-a intézkedés alá.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az intézkedés alapját egy a segélyhívó rendszeren érkezett csendháborításra utaló bejelentés adta.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. pontjának megfelelően a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Szabs. tv. 195. §-ának (1) bekezdése szerint, aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen indokolatlanul zajt okoz, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalmát, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja, szabálysértést követ el.

A fenti jogszabályhely ismertetését követően fontos rögzíteni, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosa nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény elsődleges értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A csendháborítás szabálysértés elkövetési magatartásának két konjunktív aspektusa van: mások nyugalmanak, illetve a természet megzavarására alkalmas zajkeltés, ami egyúttal indokolatlan. Előbbi feltétel teljesül, amennyiben a zaj mások nyugalmat panaszra okot adóan zavarja, illetve az érzékszervileg bárki számára hangos (szubjektív értékhatár). Szubjektivitása révén az e kérdésben való állásfoglalás roppant nehéz és vitatható lehet. Az utóbbi aspektus (indokoltság) szintén szubjektív, hiszen – a Szabs. tv. orientáló rendelkezése hiányában – vitatott tétel, hogy ki mit tekint indokolt zajnak. A csendháborítás tilalmazásával a jogalkotó a lakott területek, a lakások, a közlekedési eszközök használatának a zavartalanságát és a természeti értékek védelmét kívánja biztosítani. A lakott területen történő indokolatlan zajkeltés tehát csendháborításnak minősül. [Cserép Attila (et al.): Nagykomentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez. Wolters Kluwer, 2020.]

Álláspontom szerint a bejelentés tartalma, továbbá az a körülmény, hogy a zajt a rendőrök is észlelték a lépcsőházban, egyértelműen felvetette a csendháborítás szabálysértés elkövetésének gyanúját, ennek megfelelően kellő jogalap birtokában kezdeményeztek intézkedést a Rendőrkapitányság rendőrei, a panaszos alapvető jogát érintő visszásság e tekintetben nem történt.

2. A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek eleget felvilágosítás adási kötelezettségüknek.

A panaszos véleménye szerint a rendőrök nem adták meg neki a szükséges felvilágosítást, ugyanis nem jelölték meg számára a bejelentő személyét.

Az intézkedő rendőrök jelentései szerint a panaszost az intézkedés során megfelelően tájékoztatták, a bejelentőt név szerint adatvédelmi okokból nem jelölték meg.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Az Rtv. 24. §-ának (2) bekezdése szerint a magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. Ugyanezen § (4) bekezdése szerint rendőrt a jogainak érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására. Ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik, és a személyazonosságát igazolja, a rendőr a kérést teljesíti. Az igazoltatott adatait [...] a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha az adatokhoz fűződő jogosultságát hitelt érdemlően igazolja.

E sérelem vonatkozásában az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felidézni.

Az Infotv. 3. §-ának 1., 1a. és 2. pontja, valamint a GDPR 4. cikkének 1. pontja alapján személyes adat az érintettre vonatkozó bármely információ. Az érintett bármely azonosítható természetes személy lehet: aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi,

fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható.

Az Infotv. 4. és 5. §-ában, valamint a GDPR 6. cikkében foglaltaknak megfelelően személyes adatokat kizárólag törvényes célból, megfelelő hozzájárulás, törvényi felhatalmazás alapján, illetve létfontosságú érdekből (ideértve a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításának, megelőzésének eseteit is), jog teljesítése, illetve kötelezettség gyakorlása érdekében kezelhető.

A fentieknek megfelelően az Rtv. 77. §-a rögzíti a rendőrségi adatkezelés törvényes rendjét. Az e § (1) bekezdése d) pontja és (2) bekezdése szerint a rendőrség feladatai ellátása során a segélyhívások fogadása keretében megismert személyes adatokat a bűnüldözés, a bűnmegelőzés, valamint a közrend, a közbiztonság és az államhatár rendjének, az érintett és mások jogainak, biztonságának és tulajdonának védelme céljából kezelheti.

A fentiek alapján elmondható, hogy a bejelentő neve személyes adat, amelyet a rendőrség a fent rögzített célból kezelhet. Magánérdekek céljából a rendőrség csak abban az esetben adhat ki személyes adatot harmadik személy irányába, amennyiben e személy az Rtv. hivatkozott 24. §-ában foglaltaknak megfelelően hitelt érdemlően igazolja az érintett személyes adatainak megismerése való jogosultságát. Ilyen jogosultság – figyelemmel az Infotv. és a GDPR vonatkozó rendelkezéseire – kizárólag törvényi felhatalmazáson, szerződés teljesítéséből fakadó érdekeken, valamint a személyes adatok megismerését igénylő személy létfontosságú érdekein alapulhat.

Jelen sérelem vonatkozásában – a rendelkezésre álló információk szerint – ilyen jogosultságot a panaszos nem igazolt. Megjegyzem, hogy önmagában az a körülmény, hogy őt érintően valaki csendháborításról tett bejelentést, semmilyen formában nem tekinthető olyan körülmények, amely alapján jogosult lenne a bejelentő személyes adatainak (az ő hozzájárulás nélküli) megismerésére.

Álláspontom szerint az intézkedő rendőrök eleget tettek felvilágosítás adási kötelezettségüknek; önmagában az a körülmény, hogy a bejelentő személyével kapcsolatban nem tájékoztatták a panaszost, a panaszos alapvető jogát érintő visszásságot nem okozott.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos